

N:o 8.

Af herr **C. Johansson** i Aflösa, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning och förslag angående statens öfvertagande af utbildning utaf lärare vid småskolor.

Ehuru både regering och Riksdag, allt sedan tillkomsten af kongl. förordningen angående folkundervisningen i riket, städse vinnlagt sig om bildningens höjande hos samhällets lägre befolkningsklasser, så synes mig likväl, hvad folkundervisningen angår, i ett afseende en verklig brist vara rådande. Ty under det staten med berömvärd omsorg upprättat läroanstalter för utbildande af lärare och lärarinnor i folkskolan, har i det fallet för småskolan ingenting gjorts. Genom detta inkonsekventa, allt hittills fortsatta tillvägagående har man, enligt mitt förmenande, på nu antydda området ej i så hög grad, som önskligt varit, främjat folkundervisningen. Detta är ett missförhållande, som efter min uppfattning, så fort ske kan, bör undanröjas.

Af samma vigt och betydelse som det är, att staten upprättat seminarier för utbildning af lärare i folkskolan, anser jag det likaledes vara, att från statens sida dylika åtgärder vidtagas jemväl i afseende på småskolans lärarepersonal. Ty fördelen af att denna corps på ett likartadt sätt öfver hela riket genom statens försorg blefve danad för sin betydelsefulla lifsgerning, tror jag ej vore ringa.

Men sådana äro ej förhållandena för närvarande i vårt land. Att döma af undervisningstidens längd fordrar man på skilda orter helt olika kunskapsmått af småskolans lärare, oaktadt dessa öfverallt hafva samma arbete att utföra. I de i riket befintliga landstingsseminarierna för utbildande af lärare i småskolan är lärotiden mycket olika tilltagen. Detta förhållande synes mig tala för, att dylika bildningsanstalter borde

upprättas af staten, då tiden för dessa lärares kurser kunde blifva i mera vidsträckt mån pröfvad, och lika bestämmelser stadgade för hela landet.

Det förefaller mig, som skulle statens skyldighet i afseende på utbildningen af både folkskolans och småskolans lärare vara alldeles enahanda. Men som det nu är, blir småskolan mer än styfmoderligt behandlad. Folkskolan får allt, småskolan intet! I ett folkskolelärarseminarium kan en lärjunge i lyckligaste fall för hvarje år under sin fyraåriga studietid af statsmedel erhålla ända till 100 kronor i premier, i ett privat seminarium för småskolan får en elev vanligen betala betydligt öfver detta belopp endast för den meddelade undervisningen.

I öfverensstämmelse härmed skulle man ju kunna tänka sig, att staten ej befattar sig med småskolans verksamhet, men så är lyckligtvis ej förhållandet, ty staten bidrager ej allenast till småskolelärares lön, utan gifver dem äfven pension och kontrollerar deras verksamhet alldeles på samma sätt, som det sker med folkskolans lärare. När nu så är, synes mig staten jemväl hafva skyldighet att med afseende på lärarnes utbildning för sitt kall bereda samma förmåner åt alla, vare sig de ha för afsigt att träda i folkskolans eller småskolans tjänst.

Med anledning häraf, samt då genomförandet af en reform i den af mig nu påpekade riktningen är af så vidlyftig beskaffenhet, att jag ej kan framställa något fullständigt förslag derutinnan, får jag vördsamst hemställa,

att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning angående statens öfvertagande af lärarnes utbildning för småskolan samt sedan till Riksdagen inkomma med förslag derom.

Stockholm den 19 januari 1898.

Carl Johansson,
Aflösa.